

Lausunto

03.07.2024

Asia: VN/15547/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 22 §:n ja sosiaalihuoltolain 50 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kantanne ajokorttilausuntojen rajaamisesta pois julkisesta perusterveydenhuollosta

Lääkäriliitto kannattaa turhien ja vaikuttamattomien todistusveloitteiden karsimista palveluista. Voidaan kuitenkin olla montaa mieltä siitä, onko ajokorttitodistukset oikea kohde aloittaa karsinta.

Ajokykytarkastuksia on karsittu vuosien mittaan ja kohdennettu ikääntyneemmän väestön sekä päihdeongelmaisten tarkastuksiin. Näin on haettu liikenneturvallisuuden kannalta vaikuttavuutta.

Tällä esityksellä oltaisiin siirtämässä ajokykyarviot terveystieteiden potilaansa tuntevilta omilta lääkäreiltä yksityisvastaanottoja pitävälle lääkäreille, joilla tavallisesti ei olisi potilaiden sairauksien hoidon vastuuta eikä näin tuntemusta niiden merkityksestä liikenneturvallisuudelle.

Riskinä on, ettei yksityisvastaanotoilla potilastietojen hankalan saatavuuden vuoksi, riittävästi kyettäisi perehtymään asiakkaan sairauksien merkitykseen ajokyvyn kannalta. Tällöin erityisesti potilaiden, mutta myös muiden riskit liikenteessä lisääntyisivät.

Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotuksen vaikutuksista (jakso 4.2)? Onko lakiehdotuksella jotain sellaisia vaikutuksia, joita ei esitysluonnoksessa vielä ole otettu huomioon?

Ei anna riittävää, eikä oikeaa kuvaa.

Kustannusvaikutuksissa on käytetty arviota 50 000 ajokykytarkastuksen ja todistuksen tekemisen vaatimista henkilöresursseista ja niiden kustannuksista hyvinvointialueilla. Ottamalla lähtökohdaksi oletus 45 minuutin lääkärin ja 20 minuutin keskimääräisestä työajan käytöstä todistusta kohti, saadaan henkilöstökustannukset laskemalla kokonaiskustannuksiksi 2,75 M€ (55€/todistus), ei 5,7M€ (116€/todistus). Tosiasiassa keskimääräinen henkilöstöressurssin käyttö todistusta kohti lienee noin puolet, josta arvio 50 000 todistuksen kustannuksista olisi noin 1,37M€. Laskelmassa ei voida ottaa muita kustannuksia huomioon, koska muita kustannuksia ei teoriassakaan voida tehtävästä luopumisen vastapainona säästää.

Koska asiakasmaksuista kertyisi hyvinvointialueille yhteensä 4,0 M€, seuraisi hyvinvointialueille rahoitusvajetta, ei valtion myöntämästä rahoituksesta leikattavaa säästöä. Ehdotuksella ei siis ole mahdollista lähestyä toista päätavoitteistaan, parantaa julkisen talouden kestävyyttä.

Toisena merkittävänä väärinkäsityksenä esityksessä on muutoksen vaikutus Kelakorvauksiin. Terveystarkastuksista ja ajokorttitodistuksista ei asiakas saa Kelakorvauksia käyntimaksuihin eikä matkoihin.

Vaikka esityksessä mainittu Kelakorvausten kasvu 1M€ vuodessa ei siis toteudukaan, jäisi muutos kokonaisuudessaan valtiontalouden vaikutuksiltaan negatiiviseksi.

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä perusterveydenhuollossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista perusterveydenhuollossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu hyvinvointialueille: laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä erikoissairaanhoidossa alueellanne vuosittain? Kuinka suuri osa palvelun kustannuksista erikoissairaanhoidossa pystytään kattamaan palvelusta perittävillä asiakasmaksuilla?

-

Kysymys suunnattu yksityisille lääkäriasemille: Teillä laadittavien ajokorttilausuntojen kokonaismäärä vuosittain?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii lääkärin tehokasta työaika?

-

Hyvinvointialueille ja yksityisille lääkäriasemille suunnattu kysymys: Kuinka paljon yhden ajokorttilausunnon laatiminen vaatii sairaanhoitajan tehokasta työaika?

-

Muita huomioita esitysluonnoksesta?

Lisäksi vaikutuksista on hyvä huomioida, että pitkien etäisyyksien harvaan asutussa osassa maata tarvitaan omaa autoa arjesta selviytymiseen. Juuri siellä ei luonnollisesti ole kattavaa yksityistä palvelutuotantoa korvaamaan terveyskeskuksista lopetettavat ajokorttitarkastukset ja tarvitsijat joutuvat hakeutumaan pitkien matkojen päähän terveystarkastukseen saadakseen säilyttää ajo-oikeutensa. Näillä tavallisesti harvoin tarvittavilla käynneillä ei toki ole huomattavaa merkitystä autoilun kokonaiskustannuksiin yksilön kannalta.

